ВЕЧА-VIEČA

Бачына

Беларускі Грамадзкі Часапіс

Выходзіць два разы на год

Год
Vol.
IV
1973 - No. 1 (19)

Byelorussian Journal

Issued Bi-annually

Незалежная Дзяржава ў практыцы альбо ў мроях народа пад акупацыяй ёсьць машына, якая можыць быць прымітыўная, скамплікаваная, эфэктыўная і наадварот. Незалежнасьць народу гэта ёсьць толькі частка дзяржаўнай машыны. Асноўнымі і рухомымі часткамі дзяржаўнай машыны ёсьць жыцьцё народа–ягонае духоўнае і матэрыяьнае жыцьцё! Гэта значыць, калі інтэлігенцыя і актыў паняволенага народа які заняпаў, жывуць толькі нярухомай часткай дзяржаўнай машыны ідэі–незалежнасьць, бяз усякіх зразумелых плянаў для рухуючай часткі дзяржавы-народ; такая машына(рада альбо партыя) ніколі ня будуць мець посьпеху. Зрабіць незалежнасьць мроем для заняпалага народа пад доўгай і таталітарнай акупацыяй, духоўна матэрыяльнае жаданьне нацыі трэба ставіць перш а незалежнасьць станецца неабходным фактам для народа. Народ які нядаўна страціў незалежнасьць йшчэ ня ёсьць заняпалы народ. Такому народу непатрэбны ідэі сваей будучай дзяржавы, для такога народа незалежнасьць ёсьць мэта да свайго прыгожага прошлага.

Беларускае сялянства жадаіць прыватную собскасьць на зямлю . Беларускі рабочы ёсьць падрыхтаваны для каапарацыйнай індустрыі. Найгорш гэта БССРаўская інтэлігенцыя: яна не жадаіць прыватны капіталізм і ёсьць разачаравана ў дзяржаўным капіталізьме кіраваньні праз крамлёўскіх манапалістаў. Урад із рэлігійным фанатызмам ня ёсьць мроя Беларусаў.

25 Сакавіка 1918 года, Урад БНР і Віленская Рада абвесьцілі Беларусь Незалежнай Дзяржавай. Як бачым у той час былі дзьве рады, якія дзейнічылі пасвоему. Палітычны працэс у якім знаходзіцца Беларускі Народ на працягу апошняга паўстагодзья не праклаў ясны шлях да незалежнай Беларусі.

25 САКАВІКА

1918–1973

Хаця 25 Сакавіка ёсьць днём незалежнай Беларусі: калябарантва, квісьлінгоўства і сёньня пануе сярод Беларусаў.

Пляны якія не правёў Гітлер на Беларусі праводзяцца ў практыцы крамлёўскімі манапалістамі пры сабаччай дапамозе БССРаўскіх квісьлінгоўцаў і калябарантаў.

25 Сакавіка 1918 года, Урад БНР збудаваў ідэйны фундамэнт а рэшта дому быў іёсьць чужым. Беларуская інтэлігенцыя, якая абвесьціла Беларусь незалежнай і тая інтэлігенцыя якая па сёньня ўшаноўваіць ідэю 25 Сакавіка былі і ёсьць пад уплывам чужых ідэй. 1905–17 гады Беларуская інтэлігенцыя была пад уплывам чужых сацыялізмаў. 1940-70 гады, Беларуская інтэлігенцыя закахана ў фюрарства.

Беларускі Народ патаптаны ботамі чужых фюрараў і вождей, быў на нейкі час страціў надзею на нешта лепшае наагул. Нічога дзіўнага, што пры такім духоўным стане расейская нацыянал–марксыцкая чума(бальшавізм) пануе і сёньня над нашым народам.

Сёняшнія міжнародныя абставіны і асаблівыя абставіны Беларускага Народа ў Савецка расейскай імпэрыі наказваюць Беларускай інтэлігенцыі і актыву, пры ўсякіх умовах і абставінах, запоўніць Беларускай духоўна матэрыяльнай ідэяй пустату ў БССР, якую вытварылі крамлёўскія „бажкі" із БССРаўскімі квісьлінгоўцамі. Трэба дабудаваць тое, што недабудавала БНР у 1918 годзе. Толькі Беларускі Дом, а ня нейкі італьянскі ці расейскі можыць быць дапасаваны і разбудаваны да БНРаўскага незалежнага фундамента, які быў зцэментаваны на не суцэльнай тэрыторыі Беларусі 25 Сакавіка 1918 года.

BYELORUSSIAN INDEPENDENCE DAY

On March 25, 1918 in Miensk, the executive body of the Byelorussian Peoples Republic (BNR) and the Byelorussian Council from Wilno declared Byelorussia an independent country. From the above stated fact, we can see that there were two councils (Rada) which even after March 25th acted differently. Disagreements for good and bad reasons, poor judgements, political splits and illiteracy created among the Byelorussians an independent political movement, collaborators and quislings.

Why did Byelorussia need independence? Answer: To preserve our ethnic heritage, to develope spiritual and visual culture that fits our human needs. To have law and economy that protects our people individually from hunger and lawlessness, protect a whole nation from abuse and destruction by other nations. To reach those goals - independence and democracy that are a necessity.

What are we reaching by collaborating with occupiers? Answer: Something by starting collaboration and nothing as time passes, political weakling from our leadership will transform themselves to quislings and nation with her economy and culture will be destroyed and turned into fertilizing material and ,,Lebensraum"for occupiers. What Hitler did not achieve in Byelorussia, today Soviet Russia is doing same thing with our people and land.

Should Byelorussia collaborate and when? Answer: Yes. When there is no other choice. Like occupation and division of Byelorussia by Poland and Soviet Russian Empire after the first World War or partial collaboration in the beginning of German occupation of Byelorussia during the second World War. Collaboration period should not last forever, in our position with our neighbors, it is impossible. By the first oppurtunity, Byelorussians must be ready by all means to achieve independence. The history of Byelorussia teaches us that long collaboration is destructive for our people and country. Cooperation with Poland and Great Lithuania in the 17th century created in the 18th century a condition for collaboration with a sad end to our people. Today in BSSR, Byelorussian intelligentia are not only collaborators, but there are many quislings that are turning our country as ,,Lebensraum" for a greedy Soviet Russian Empire.

When there should not be collaboration? (don't mix with cooperation) Answer: There shouldn't be collaboration in the difficult time of the occupiers like the first and second World Wars. During the second World War, was the period of the stupid political behavior of most nationalities of the Soviet Russian Empire (with a few exceptions). Instead to organize themselves (conditions of war allow that) and overthrow Stalin's government, people chose sides of the most greedy, unhuman govemments of Hitler and Stalin.

Why was collaboration choosen instead of independence in World War II? Answer: Ordinary people of the Soviet Russian Empire in Byelorussia particularly, didn't understand when it was the proper time to act against undesirable government and how to create conditions and circumstances to square up with the oppressor. Christian ethic of ordinary Byelorussians is high therefore many things we don't dare to do. Intelligentia educated in Byelorussia under Stalin were greenhorns intellectually. Intelligentia educated before Stalin were masacered or prosecuted. We had a ship without a captain. Therefore when we were exposed and affected by World War II, choosing the fighting sides and not independence was the choice. Before the war, the formula of Byelorussian thinking was that somebody liberated us from Stalin and I helped a ,,liberator". When people met ,,liberators", they found that in many circumstances, ,,liberators" were worse than a Kremlin oppressor. The ordinary Byelorussian people usually respond to an event as he sees or experienced them recently. Ordinary Byelorussians don't understand moral of western politicians. For a Byelorussian peasant of 1940, it was unbelievable, uncivilized behavior and unchristian ethic of ,,civilized" Germany.

BNR, Byelorussian Gebietscommissariat (later was called Miensk Bezirk), BCR

From 1920 to 1941, the BNR government in exile (residencein 1940 was in Prague,Czechoslovakia) treasured only the idea of Byelorussian independence which was declared March 25, 1918. President Zacharka refused to collaborate with the Germans. BNR government was left by most of those who participated when BNR government was in action.

By 1943 most of the Byelorussian territory was reoccupied by Soviet Russia. Germans used all means to resist advances of the red army. By being unable to have a BNR government as a collaborator on their side, the Germans decided to exploit ideas of March 25, to loure our people to fight on their side and make vendeta on BNR government. And they did.

Two years ago, editor of ,,Vieca'' made reproductions (photos) of two ,,Baranavickaja Hazeta'' from December 25, 1943 and June 30, 1943, which was printed in wartime in the Byelorussian language under German occupation and control. Under the German occupation, Byelorussia was divided into five parts. The political event that took place in 1943-1944 (,,second congress'')was onone tenthof the whole territory of Byelorussia in the so called Miensk Bezirk was and still is not clear to many Byelorussians. Two years ago we mailed this newspaper with the purpose to shed a light on how the BCR was organized. This time for our English reader, we will translate from this newspaper dates and events that show how the BCR was organized in 1943-1944. (Original copies available from Congressional Library, Washington, D.C.) Although Byelorussian and English sentences may differ, we will translate documents word by word as closely as possible.

On Wednesday, June 30, 1943, ,,Baranavickaja Hazeta'' on page 4 in heavy print published the following news:

,,Appointment of Byelorussian Council of Trust''

,,General Commissar of Miensk on June 27, 1943 called 16 persons from Byelorussian Communities to Byelorussian Council of Trust.

Council of Trust is an administrative commission which appear as an advisable organ for German civil administration, helpful to solve administrative problems of great importance, which must serve new formation of Byelorussian Country. Members of Byelorussian Council of Trust, recognized in trust by all of the Byelorussian people by their excellent administrative experience of people and the country of Byelorussia, in their quiet work deserved recognition from German civil administration.

General Commissar ,Haulajtar' Wilhelm Kube met on June 27, 1943 in the hall of Miensk Gebietcommissariat and called into Byelorussian Council of Trust members from Byelorussia. On this meeting which will be translated by Miensk radiostation there will be a decoration for the people of the east who deserve the reconstruction of Byelorussia. High leader of SS and police in Byelorussia, ,gruppenfuerer' Korsman, will give decoration for bravery to members of our police formations who proved themselves excellently and braverly in the fight against the Bolshevic bandits.''

Saturday, December 25, 1943, five months later, the headline on the first page of ,,Baranvickaja Hazeta'' read ,,Byelorussia Fights To Eradicate Bolshevism.'' ,,General Commissar Called Central Byelorussian Council.'' ,,Director Astrouski Is Appointed As A President of Central Byelorussian Rada.'' After the short news, the newspaper printed speech of German Gebiets Commissar for Miensk and the status which was written by the Germans. At the end, a speech was given by Professor Astrouski. We are only going to translate the status and a speech made by Astrouski.

Status of Central Byelorussian Rada

1. Byelorussian Central Council is the representative of the Byelorussian people, called in frames of given him as selfgovernment. The capital is Miensk.
2. Byelorussian Central Council has a task to mobilize all sources of Byelorussian people for eradication of Bolshevism and by this liberate themselves from the bloody Bolshevic domination.
3. Byelorussian Central Council has the right and obligation to report to German administration everything in conformence and necessary suggestions. In a boarder of her given obligations it will independently make decisions and execute necessary arrange-

ments in social, cultural and educational life. To the Byelorussian organizations and societies which exist in this branch, it has the right to give directives.

4. In charge of Byelorussian Central Council is a president whose appointment and recall is made by the General Commissar. The other members appointment is made by General Commissar on a suggestion made by the President.

5. The executive and administrative orders Byelorussian Central Council gives in agreement with General Commissar.

6. Status of Byelorussian Central Council is now legal.

SPEECH BY ASTROUSKI

,,Gentlemen: General Commissar, all here present German Administration and Byelorussian friends.''

,,Historical past of Byelorussia is giving us many proven facts how Byelorussian political thought always was oriented toward Germany and our geographical situation and our villager character of our Byelorussian farms tells next generation to adhere to policy of our forefathers.

It happened in a deep past when our country was looking for help from German people, it happened so in 1918 when Byelorussian Council send a historical telegram to German government asking help to fight Bolshevics, it happened same thing today, when all nationally conscious Byelorussian intelligentia took a side on a German army for a common fight against the same Bolshevism who is trying to bring to us the most terrible slavery by threatening to destroy citadel of western culture - Germany.

The German sword in time prevented to happen terrible plan of Stalin and by this partially liberated our fatherland from Bolshevic terror.

By this Fuhrer of German people, Adolf Hitler publicly declared, that German army fights not only for freedom of her own people and her fatherland, but at the same time bring liberation for all enslaved people who will participate in this fight.

Fight with Bolshevism is dragged and the enemy not yet destroyed, in some places enemy stays in our territory. Its necessary to consolidate our power for the final victory.

Understandable, that during the war, when cannons roaring and machine guns are firing, when Germany has many big and important assignments, it was difficult to expect for a quick solution of our Byelorussian question in a full extend.

Here are reasons of slow progress we encountered from German administration in solving our national - civic matters.

In spite of all its known, that best proof of friendship is our common shed of blood.

And then, when we Byelorussians in this fight cemented our friendship by shedding our blood together of our best sons of our fatherland only then appeared first act of trust to Byelorussian people from the highest civil administration in Byelorussia by calling a Council of Trust.

Today, Mr. General Commissar by his declaration gave us new act of trust, which opens for Byelorussians a wide field to rebuild our destroyed country which left us Bolshevics, it gives us oppurtunity to liquidate damn collective farms which turned independent farmers as slaves for Jews, at the end it gives oppurtunity to rebuild destroyed Byelorussian culture.

Mr. General Commissar, in the name of everybody here present. I thank you for the trust that you gifted us and I give my honorable promise that this trust I will warrant by working in the fight with our common enemy - Bolshevics.

Byelorussian friends. With your aplauds you okayed your agreement and your view the way I expressed my thought and therefore I call you at the same time whole Byelorussian people to work together until

final victory. From my side I assure you that I make most of my effort to fulfill my obligation and hope that further solution of Byelorussian question will go with interest of Byelorussian people - ally of great German people.

Let our enemy not to make hope that they will scare our people with wild terror, scare so that Byelorussian people give up to fight for his precious ideas.

No, that can bring our people only to anger, which has no pity or sentiment.

Lets fight, citizens, to the victory end!

Long live German army with her Fuhrer Adolf Hitler!

Long live General Commissar Gottberg!

Long live Byelorussia!"

On June 27, 1944, was called the so called ,,Second Byelorussian Congress." The congress finished its business in two days. On the next day, the Soviet Russian army entered Miensk. We wouldn't print the business and speeches of that ,,congress." It was repitior of the same idea. Here we will print a part of Professor R. Astrouski's speech on the kind of government he thought was right.

,,Here I have to pause on the question which principle should be a base called for a people representation: Principle of a fuerer or a democratic principle. Both have plusses and shortcomings. But you cannot agree with one that business to manage a people fate and a country would be given into the hands of irresponsible masses, regardless of its value. For example, nobody of us agrees to trust our own fate to a mad (furious) idiot or an alcoholic. As a matter of fact, real democratic system does not restrict this to happen.

The famous elective system built on a whole, everybodies, secret and equal rights did not fulfill all hopes. Its why, after so many efforts to solve this question, came up the idea to build a base for representation people and country a different, opposite - the principle of a Fuhrer."

In the book ,,The Second All Byelorussian Congress" edited in 1954 by fanatics and believers in this ,,congress", this part of R. Astrouski's speech was rewritten.

Even it sister SSRB in 1919 and Byelorussian Soviet Socialist Republic organized by Russian Bolshevics today didn't have such a disgraceful status as the so-called BCR had. From the above printed documents it is not hard to recognize a face of the so-called BCR.

In 1944 (after the German fall), the BCR organization was hiding. The most intelligent Byelorussian supported BNR. To many Byelorussians, it was a surprise that this German puppet ,,government" started to kick around again.

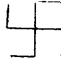
How did BCR reorganize herself? Ans: In 1945, under occupation of western allies in Germany, real believers, illiterate supporters of BCR drew a new or so-called second statute. (this time themselves)

On March 25, 1948, Astrouski issued a decree of reorganization of BCR. On September 5, 1954, it was okayed the third statute. It didn't help to much for long the survival of BCR ,,government". In the 1960's, somehow and somewhere secretly without to much noise, the supporters ofBCR declared the BCR government as dissolved.

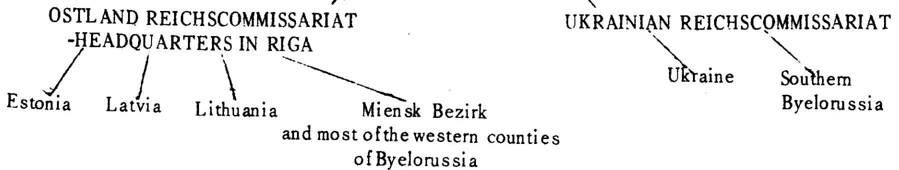
What forces were behind BCR to revitalize her activity in exile? Answer : 1) In hiding Astrouski and other collaborators were looking for some advise, probably from Germans they knew, Latvians, Ukranians, andother politicians in exile.

Some of our neighbor politicians, probably and purposely give advice to reactivate BCR, because they knew that there was legal BNR and an internal fight would weaken Byelorussian political machine. And they succeeded. Splits and internal struggle among hundreds and thousands of people would weaken movement. For a small number of people, it would be the end.
2) Those Byelorussians who reactivated BCR in exile were in one group a real German collaborators, one other political group who like the principle of a Fuhrer to govern our people (facists of Byelorussian nationality), the third was and still are politically illiterate, and were and still are exploited by the first two groups. All three groups are concerned more about themselves than the Byelorussian people.

BERLIN

Reichminister Rosenberg

under

General Commissar of Miensk and General of SS,
Von Gottberg

organized and subordinated

BYELORUSSIAN CENTRAL RADA(BCR)
with President Astrouski
first vice-president Skijalonak
second vice-president Sabaleuski
and twelve office appointments,
which also had to be okayed by
the Germans

1. *Press & Propaganda - 1st vice-pres. Mr. Skijalonak*
2. *Control & Social Help - 2nd vice-pres. Mr. Sabaleuski*
3. *Union of Byelo. Girl's Youth - Dr. Abramava*
4. *Union of Byelo. Boy's Youth - Mr. Hanko*
5. *Professionals - Ing. Staskievich*
6. *Legal & Religious - Mr. Swirid*
7. *Cultural Affairs - Mr. Kalubovich*
8. *Schools Affairs - Dr. Scurat*
9. *Military - Capt. Kushal*
10. *Finance - Mr. Kandybovich*
11. *Forestry - Ing. Kaljadka*
12. *Farming - Ing. Orsa*

THIS DIAGRAM SHOWS THE SCHEME OF DEPENDENCE THAT BCR HAD ON THE GERMANS, AND THE KIND OF OFFICES THEY HELD.

Should BCR act differently in exile and how? Answer: Yes, they should. They had an obligation to do so. The Byelorussian peoples history in the last 400 years is on its road down. In those dark centuries, our people had no Byelorussian institution like a church or some other kind of organization that defended the interest of the Byelorussian people; something that our people would hope for.

The Declaration of Independence on March 25, 1918 in those dark centuries of our peoples history was a light (although dim) in the dark, was a star in the many dark years that showed our people which way to go. To make that star more clear and brighter, more vital people should not have abandoned, to work against the ideas declared on March 25, 1918. The members of BCR in exile in 1944 should have organized in parties according to their political convictions. They should be a part of BNR government, to work for its perfection and not its destruction.

Those who joined BNR should not be there without showing their political conviction, or be there dormant, or just be a club member of BNR that serve the interest of their members. On their executive board there shouldn't be who in World War II were carrying German guns and in uniform or those who hide their provatican orientation. BNR in exile shouldn't be a one party organization because the BNR of 1918 was a democratic government led by socialists.

Was BCR ,,government" a collaborator? How should Byelorussian people look at it?

BCR was not only a collaborator but more than that. There were real collaborators, quislings and politicians with no choice. The postwar period after 1944 proved that Byelorussian people is a nation that has all kind and all colors of collaborators. Therefore, instead of hiding, we should expose and educate the Byelorussian people. Once, BCR ,,government" didn't succeed by collaborating with the Germans,they shouldn't ask in exile for unusual recognition and special personal glorification.

Why should the Byelorussian political organization in exile be united? Answer: There are very elementary matters that even among totalitarian nations, the politicians have agreements. For example, Russian communists, monarchists, and facists (NTS) etc. don't argue about the borders of their empire. Byelorussians, not only organizations but individuals, have big differences about Byelorussian ethnographic territory that looks ridiculous and convincing to outsiders as illiteracy and stupidity of Byelorussian politicians who couldn't arrive to one conclusion. The word Spadar (like Mr.) was used by BCR before and during the war, but after the war, BCR started to use the word Haspadar because the man who dug out that historical word, wasn't on their side.

After the World War II victory, the Russians got ,,superhuman" feelings about themselves. They started to change history to glorify their past. The nickname Rus' given to Ukranians by Scandinavians many years ago became insulting to the Russians. So they established a new theory that has no historical proof of existence of a Rus tribe around Kiev. Russian organizations in exile and are supporting this theory as uncontesting because they know that if they don't inject some new historical puzzle, their theory that Ukranians, Byelorussians and Russians are the people of the same Russian root will be disappearing.

The word Byelorussia had a religious meaning to the people north of Kiev because of their different ethnic origin (blonde, blue eyed) than the Ukranians who were in the south and were dark. Today it has an ethnic meaning for Baltoslavs that had tribal names (Kryvichy, Severane, Viacichi, etc.-and the latest Lithuanians). Some Byelorussian patriotic scholars decided to introduce a different name for the word Byelorussia. In 1944, in exile, the word Kryvichy instead of Byelorussian was proposed and supported by most of the BNR group, because of political differences BCR made the whole story a joke, insanity of those who pushed hard and the whole group of BNR was labeled as ,,Kryvichy". For serious, patriotic Byelorussians the proper national name that would identify our ethnic past and present is very important if its impossible to change our ethnic name, now at least the idea should be promoted by all means until we succeed. The word Byelorussia is insulting, misleading, misused and is labeled to us by Russian and Polish scholars. It is not Byelorussian idea and therefore should be explained by a properly introduced name and it should not be turned into a dirty ball for political groups. There are many such examples. There is one of the most important fact or facts

that Byelorussian movement for independence is facing: unless we find a common interest, and are going to release energy that we are spending on personal and inter group fights, otherwise we would be nowhere.

Most of us are aware that in half a century, the movement for Independent Byelorussia did not engolf whole nation home, abroad. Byelorussian organizations in the USA, So. America, etc. did not organize even one per cent of all Byelorussians. It shows that Byelorussians do not have institution, organization of individuals or ideas that would attract Byelorussians. ,,Fuhrers'' give the following explanation:abroad its not important; forget about them; we're going to do the job home, there in Byelorussia.' Byelorussian ,,Fuhrers'' rest their hopes on collaboration with the Vatican, strong nations that would pick them up when circumstances arrive. It shows that ,,Fuhrers'' are busy in fight among themselves and don't see truth and reality. The truth is-that Byelorussian leaders should have an attractive kind of an idea that would be acceptable to everybody. The ,,browl'' between BCR and BNR in exile turned away Byelorussians. For a small political movement with a big national problem, unity is a must, democracy is a necessity. Enemies we are facing are strong and many times better organized than we are. It is why the whole blow should go against our enemies and not against each other- us. This world respects and cooperates with the strong and not with the weaklings.

BNR and BCR in exile - how do they operate today? Answer: BNR operates openly by having BAPC church, veteran organization and of course don't recognize BCR and its ,,congress''.

BCR was dissolved and does not exist today, but through their Congessional Committee in South River, Byelorussian Greek Orthodox Church, veteran organization and same kind of organization in other countries they celebrate Independence Day on March 25 by convincing their listeners that there is no real BNR. Their ,,second congress'' was continuation of BNR's ideas and BCR was a real government of Byelorussia. Those who don't agree with them are considered communist spys or persons with such bad characters that they will never agree with anybody (in other words, they are crazy people). They practice ideas of a Fuhrer. For twenty years, only two persons are president of this Congressional Committee. By asking them why they practice the ,,Fuhrer'' principle while electing a president of their Congress, they use a Moscow communist tactic by saying ,,those persons are doing a very good job, so everybody for them''.

Although BCR was organized by Germans 30 years ago for some unknown reason we still see today around this organization some people that 30 years ago were children, some weren't even born. We wanted to ask some of you questions: 1) Do you really know what you are supporting? 2) Do you really adhere to the policy of R. Astrouski in his speech on December 25, 1943? 3) Do you know that Byelorussian people hate those who collaborate with Germans? 4) Do you realize that by sending Ivan Ivanowich and Company to Washington to ,,represent'' Byelorussian people you are scaring Byelorussians home, and that you are insulting and helping to keep back the Byelorussian movement for independence and democracy? 5) If some of you do not want to be a part of Hitlers collaborators, then you get out from that house or clean it up.

Summary of Byelorussian Political Thinking in Last 60 Years and Conclusion

Byelorussian intelligentia's thinking was influenced by occupiers more than Byelorussian peasants. Byelorussian political movement in 1905-1917 was influenced by socialists movement which was not understandable to the Byelorussian peasants.

The World War II situation encouraged among Byelorussian intelligentia a dictorial movement that didn't promise anything good to the Byelorussian people.

Byelorussian intelligentia in exile has obligation to re-evaluate own thinking and acting. Only in exile the Byelorussians have the opportunity to build Byelorussian patriotic kind of intelligent intelligentia that would be able to cope with difficulties on the way to independence and freedom for the Byelorussian people.

ARE YOU SUPPORTING FORMER HITLER COLLABORATORS AND MOSCOW OR VATICAN RENEGADES INTENTIONALLY?

Навіны, агляд прэсы — камэнтары

BYELORUSSIAN YOUTH, VOL. 1, NO. 2 (28). Belair and the Youth: **"It must be accepted by all Byelorussians, both young and old alike, that Belair cannot be returned to bipartisan rule immediately; however, changes can and must be made immediately. The Board of Directors must realize the fact that Belair cannot survive if Byelorussian Youth does not have some sort of role in determining Belair's future. It is time that some of the unscrupulous politicians realize that the Byelorussian Youth is for real and that it is not dormant as they would like to believe. Byelorussian Youth is tired of the unscrupulous few who put their personal interests above the interests of all Byelorussians. The Byelorussian Youth implores the Board of Directors to acknowledge the fact that new blood is needed where the old has failed!"** *George Azarko*

We agree that a blood transfusion is necessary for the revitalization of Belair-Miensk. The same incompetent "youth" who eradicated the journal "Byelorussian Youth" in 1967, joined together with unscrupulous politicians and dumped Belair-Miensk. Belair-Miensk will remember the names of such "youth" as Artishenko, Kipel, Sienko and Cierpicki for a long time to come. The problem standing in the way of the blood transfusion is that most of the present day editorial staff of "Byelorussian Youth" are children of these troublemakers, and are loyal to the policies of their parents.

It is our hope that the Editorial Staff, in the next issue of "Byelorussian Youth", can clearly explain how they can possibly think of replacing the old infected blood with a younger blood inflicted with the same disease, though perhaps to a lesser degree.

*

* *

The Byelorussian national emblem is advertised on page 24 of "Byelorussian Youth". It consists of a Pahonia against a white, red and white backround, with the name, BYELORUSSIA, at the head. Not many people will be affected by this emblem. It is widely accepted as that of Russia.

To wake our own national conscious about our ethnic heritage, and to point it out to others, it would be more proper to make abumpersticker displaying the following meaning: We are Baltoslavs and not Byelorussians. 'Byelorussia' is a religious name given by foreigners to the Slavobalts of Central Europe. Kryvichi, Dregovichi, Severiane, Radimichi, Drevljane and Lithuanuans (Lucichy) are Slavobalts (Byelorussians) and not Finnoslavs (Russians) or Teutonoslavs (Poles).

This emblem may interest others - teachers and other curious and intelligent people to the point of finding out something on their own which cannot be found in daily newspapers. Young Byelorussians, misled by their parents might also join and learn the history of our people and search for the truth of our ethnic heritage

TRENTON, USA: An attempt was made to organize the Byelorussian Orthodox Church. Mr. Jacub rented premises in a professional building in the Slavic section of Trenton, hoping that the Byelorussian Church under Greek jurisdiction in South River, N.J. and one of their two priests would help to establish the first church services. In other words, it was an attempt to build a house starting with the roof instead of the basement. After two weeks, South River church activists stopped supporting a church without parishioners.

Mr. Jacub made another attempt by making church services interchangable between BAPC of New Brunswick and the Byelorussian Greek Orthodox Church from South River. This also failed.

It is very unfortunate and insulting that some Byelorussians are still parishioners of Russian Churches, especially since the American Autocephalic Orthodox church collaborates with Moscow. It is time to stop behaving like domestic animals. Many of you ran away from Moscow's atheists; you or your parents left your country because of the Bolshevics. Now in this free country, you have gotten yourselves into another Moscow trap. We call on all Byelorussians, especially the youth, in Trenton and other American cities in similar situations, to organize independent Byelorussian Orthodox Churches.

БЕЛАРУСКАЯ САВЕЦКАЯ ЭНЦЫКЛЯПЭДЫЯ. Том пяты і том шосты, ад літары 3 і канчаецца пачаткам на літару М.

Квісьлінг тлумачыцца так: „Qisling Відкун (18.7.1887–24.10.1945), лідэр нарвежскіх фашыстаў. У 1933 арганізаваў фаш. партыю „Нац. аб' яднаньне." Спрыяў здрадніцкаму захопу Нарвегіі фаш. Германіяй у крас. 1940. У 1942 прызначаны гітлераўцамі кіраўніком нарв. марыянетачнага ўрада; бязьлітасна распраўляўся з нарв. патрыётамі. Пасьля вызваленьня Нарвегіі ад акупацыі пакараны смерцю паводле прыгавору нарв. суда. Імя К. стала назыўным для здраднікаў і катаў свайго народа."

Каб зразумець анатомію Квісьлінга трэба яго разабраць па частках. Квісьлінгоўства ёсьць адваротнае, супроцьлеглае, антанім патрыятызма. Патрыёт ёсьць асоба якая бароніць незалежнасьць для Бацькаўшчыны і волю для яе народа, асабліва незалежнасьць. Квісьлінг у 1933 годзе, калі Нарвегія была незалежнай і дэмакратычнай, па сваей волі далучыўся да ідэі Новай Эўропы, пад кіраўніцтвам Нямеччыны і Гітлера. Для падтрымкі і правядзеньня ў жыцьцё гітляроўскіх ідэй, Квісьлінг арганізаваў партыю „Нацыянальнае аб' еднаньне."

БСЭнцыкляпэдыя канчаіць наступна: "Імя Квісьлінга стала назыўным для здраднікаў і катаў свайго народа." Гэта значыць, што быць квісьлінгоўцам непатрэбна быць лідарам партыі із свайго народа, якога натхняюць ідэі лідара чужога народа, загады якога ён выконваіць у сабаччы спосаб; але такі назоў адпавядаіць і для аднае асобы народа, якая падтрымоўваіць ідэі і выконваіць загады чужынцаў, як кат і здраднік. Каб быць катам свайго народа перш трэба быць здраднікам свайго народа–адмовіцца патрыятызма.

Слова Квісьлінг, посьле Другой сьветавой вайны, ужываецца па цэлым сьвеце. Ужываецца і ў Беларусаў, толькі із той розьніцай, што ў БССР гэтае слова ўжываецца нахабна, без разбору; тым Беларусам якім ёсьць магчымасьць ужываць гэнае слова эфэктыўна, чамусьці маўчаць.

Каб зразумець Беларускага квісьлінга, перш трэба зразумець сытуацыю Беларуса падчас Другой сьветавой вайны. Калі Квісьлінг выбраў дабравольна свой палітычны кірунак, то сьцекаючыя крывёю акупанты на Беларусі змушалі Беларуса падтрымоўваць чужую ўладу.

Камуністычная партыя Беларусі, толькі называлася беларускай: яна была арганізавана чужынцамі, кіравалася чужынцамі Найбольшы кат Беларуса–НКВД, ня было арганізавана Беларусамі. Савецкая партызанка на Беларусі надужывала і надужываіць беларускае імя, так як яна кіравалася чужой партыяй і чужым НКВД. Пагэтаму, ані „камуністычнаю партыю Беларусі," ані НКВД–МВД, ані савецкаю партызанку няможна назваць квісьлінгамі, так як яны былі чужымі а не беларускімі. Яны выконвалі расейскую „патрыятычна" захопніцкаю палітыку для Крамля.

Беларусы важачкі із БССРаўскага ўрада, якімі кіравала і кіруіць чужая компартыя і чу-

жое НКВД, многія Беларусы індывідуальна, што выслужыліся перад чужой партыяйі НКВД і заслугоўваюць назвы квісьлінгоўца, згодна дэфініцыі БСЭнцыкляпэдыі.

ТРЭНТОН, З.Ш.А. На пачатку гэтага году, па ініцыятыве сп. Якуба было падшукана памешканьне, для Белар. Прав. Царквы у славянскай сэкцыі Трэнтона. Сп. Якуб навязау сувязь із Белар. Грэкаправ. Царквой і яе актывам у Саут Рывары. За кароткі час была царква і быу сьвятар, але ня было прыхажан. Посьле пару службаў Саўтрыварскі актыу перастаў падтрымоўваць царкву бяз прыхажан.

Сп. Якуб зьвярнуўся да БАПЦ прыходу у Гайланд Парку каб адну недзелю служылі богаслужбу БАПЦ а другую грэка–праваслаўныя із БЦР у Саўт Рывэры. На гэную апошнюю прапанову ніхто не адгукнуўся. На думку напрашваецца само. А што каб тут арганізавалі прыход бяз іх. Можна быць пэўных, што БНРаўска–БЦРаўскі актыў прыклаўбы высілак каб зрабіць ,,беларускаю справу'' падобную на Чыкага альбо Белэр-Менск. Як разьбіць ёсьць ахвотнікі, дапамагчы арганізаваць вельміж чяжка.

Находзіць на думку наагул паводзіны Беларусаў. Прыехаўшы да Амэрыкі многія прыпыніліся каля расейскіх прыходаў. Калябаранцтва Амэрыканскай Аўтакефаліі із Маскоўскімі атэістамі і бальмавікамі, нармальна павінен быў-бы падняць рэакцыю сярод прыхажан Беларусаў із новых эмігрантаў. Выглядаіць, што большасьць жывець інстынктам хатняй жывёлы. Перапрадалі? Ну штож: памыкалі, пакудакталі, як тыя куры дый прызвычаіліся. Калі беларускіх старых эмігрантаў узялі прапагандай, то новая эміграцыя 30 год таму назад былі сьведкамі бальшавіцкага пекла. Няўжо не час у Вольным Сьвеце, із далярамі ў кішэні пачаць людзьмі звацца?

Заклікаем усіх Беларусаў, ня толькі ў Трэнтоне але і ў іншых гарадах Амэрыкі, пакінуць чужыя прыходы дый арганізаваць Незалежнаю Беларускаю Праваслаўнаю Царкву. Йшчэ адна група партызанскіх прыходаў толькі прыскорыць аб' еднаньне ўсіх Беларусаў.

ІЗ ЛІСТОУ У РЭДАКЦЫЮ

,,БЕЛАРУСКАЕ МОРА''

Ідзець праз прыступ да Балтыцкага мора пераз Каралявец (Кенігсбэрг) і Каралявецкую краіну.

Паказальна, што імкненьне да ,,Беларускага мора'' вынікла ў розных месцах у розных нашых людзёў незалежна адных ад адных. У друку найперш выступіў зь ім сп. Ю. Попка на сваёй выданай мапе Вялікалітвы, адлі падаў яго Др. П. Маркоўскі ў ,,Вечу'', трошку пасьлей зьявілася яно ў вартыкуле ў ,,Змагару'' і не пераставала зыходзіць із бачын яго. Перш чымся вынікці ў друку, было гэта імкненьне ў думках і ў сэрцах, ды ня толькі ў гэтта менаваных.

У мінуласьці, за асобных гаспадарстваў вялікалітоўскіх князства Полацкае мела прыступ да мора перазь Лівоню (цяперашняя Латва, Эстоня), ідзе былі два ўдзельныя князствы полацкія,–Гэрцыке й Кукейнос,–а жыхарства дальшых прасьцягоў, аж да Рыскае затокі, плоціла дань Полацку. З усяе гісторы, аж да прагалашэньня незалежнаьці Латвы 1918г., гэта быў найлепшы час Латышом а Лівам. У сярэдзіне шаснанцатага стагодзьдзя, як Лівонскі ордэн прылучыўся да Вялікалітвы, ізноў адчынілась дарога Дзьвіною да Балтыцкага мора.

Вялікалітоўская рэспубліка, Вялікі Пскоў, даходзіла да Фінскае затокі. Балтыцкага мора Пскоўскім а Чудзкім возерамі, адлі ракою Нароваю, каторае правы бераг належыў да Пскова. А як Вялікапскоўская рэспубліка была протэкторатам вялікалітоўскім, зн., чатырнанцатага а пятнанцатага стагодзьдзяў, то таксама із задзіночанае Вялікалітвы гэты гасьцінец ішоў да Балтыцкага мора (пачынаўся ракою Вялікаю).

Па паразе,–галоўна войскам вялікалітоўскім,–Тэўтонскага ордэну ля Зялёнае Дубровы (пад Грунвальдам) 1410г. і прылучэньня собскае Жмудзі да нашага гаспадарства, яно даходзіла да Балтыцкага мора пераз зямлю Жмудзкую.

У сваім часе паўночныя берагі Чорнага мора, ад утоку дняпра да утоку Дунаю, належылі да Задзіночанага Гаспадарства Вялікалітоўскага. Было гэта звыш стагодзьдзя, да 1484г., калі адабрала іх ад нас Турэччына, справакаваная польскаю палітыкаю Казімера Ягайлавіча. Праз Чорнае мора, адылі, мы ня патрабуем думаць. Наш кірунак на паўночны захад.

Цяпер пэўне ж можна толькі лятуцець праз ,,Беларускае мора''–Каралявіцкую краіну: але як будзе Вялікалітва незалежнаю, тады за Каралявіцкую краіну, разам із Караляўцом, давядзецца змагацца. Ня шкодзе, калі прыгатова пачнецца адгэтуль. Хто мае права на Каралявецкую краіну? Прэтэнсю на яе могуць мець толькі Вялікалітва й Жмудзь. Карэлявецкая краіна – зямля цяпер няіснуючых Прусаў, балцкага плямені. Прусы ня ўвыйшлі да складу народу вялікалітоўскага, як і да жмудзкага, але яны свае былі тым Балтам, што сталі субстратам народу вялікалітоўскага. А Вялікаліцьвіны большыя, Балты, чымся собская Жмудзь, у каторй шмат крыві фінскае. У Аўкштоты троху болей балцкага элемэнту, чымся ў Вялікалітвы, але мы маем тую перавагу, што цяперашняе жыхарства Каралявецкае краіны, пераселенае із СССР, дарма што ў бальшыні зрусыфікаванае, але этнічна й часьць яго этнографна вялікалітоўскае. А што да гаспадарскіх патрэбаў, то тут ніякі край ня можа раўнавацца зь Вялікалітвою.

Максім Прынскі

РЭДАКЦЫЙНАЯ ЗАЎВАГА. Хачу паясьніць, што ў сакавіку 1971 года, на вокладцы „Веча" была выдрукавана Беларуская этнографічная мапм із палітычнымі межамі за апошняе паўстагоддзе. Ад мапы выдадзенай сп. Попка ў 1971 г. яна розьніцца ўсім, за выключэньнем выхада да Балтыцкага мора.

У 1964 г. на рэзорце Бэлэр Менск у ЗША, рэдактар „Веча" (ня ў той час) ад сябе зрабіў выстаўку мап Беларусі, якія мелі хоць якое дачыненьне да Беларусаў і нашае тэрыторыі. Было пастаўлена тры мэты.

1. Прыпомніць беларускім палітыканам, асабліва тым, што сябе называюць навукоўцамі, што ўжо час знаць тэрыторыю свайго народа. Ужо найвышэйшы час каб перастаць партызаніць і гандляваць на мапах тэрыторыі Беларускага Народа.

2. Паказаць Беларусам, як самы Беларусы із вельмі вялікімі тэрыторыяльнымі разыходжаньнямі выдаюць Беларускія этнографічныя мапы. Большасьць наведвальнікаў заўважылі, што чужынцы (расейцы) паказалі Беларускую моўную тэрыторыю большай, як самы Беларусы.

3. Падрыхтаваць апінію сярод Беларусаў да новых і гістарычных межаў нашага народа. Былі падабраны гістарычныя мапы, якія паказвалі тэрыторыю заселеную Беларускімі плямёнамі. Тэрыторыю гэтых плямён я абазначыў мяжой ізнашымі суседзямі, што выглядала ў тры разы большай, як БССР. Чамусьці многа людзей немаглі зразумець, што Беларускія плямёны засялілі ў гісторыі так вялікую тэрыторыю а сёняшняя Беларусь ёсьць так маленькая. Найбольш зьдзівіла, што Беларусь даходзіць да Балтыцкага Мора. Калі было вытлумачана, што Беларкская Прыбалтыка гэта крамлёўская палітыка якая засяліла Беларусамі частку бышай Усходняй Прусіі, пагэтаму мы разглядаем гэную тэрыторыю, як сваю. Многія адразуж із страху казалі так: „вы думаіце, што немцам ужо канец," „яны йшчэ вылезуць," „іх трэба баяцца," і г. д.

Беларусы павінны быць падрыхтаванымі, мусім зрабіць усё магчымае каб Беларуская Прыбалтыка стала Беларускай.

ДА ПАЛІТЫЧНАЕ ПАРТЫІ. Пад такім загалоўкам у „Веча" №1(15) быў выдрукаваны заклік сп. Рупатлівага. Для рэдактара „Веча" заклік меў здаровы зьмест. Пагэтаму ў №2(16) „Веча" мы выдрукавалі гэты заклік у ангельскай мове, памылкова не падпісалі прозьвішча, хто пісаў гэты заклік.

Каліж мы атрымалі першыя дзьве працы праграмы то яны выгледаюць больш на звычайны артыкул да праграмнай ідэі. Уягоня хопіць жыцьця каб у такі спосаб апісаьь праграму для партыі. Із гэтай прычыны рэдактар „Веча" ня будзіць друкаваць праграму спадара Рупатлівага, хіба што аўтар праграмы прапануе штосьці новае.

Рэдактар „Веча"

Ян Пятроўскі

Экстракт з Уводзінаў да чарговага выданьня дыялёгаў Плятона

ДУХОВА – ПАЛІТЫЧНАЯ ПРАГНОЗА

Чытаючы Плятона, родзіцца думка духова–палітычнае прагнозы, якую можна выразіць наступна:

Дзяржаўнае жыцьцё дадзенага народу жыве і падтрымліваецца пры жыцьці ягонаю інтэлігэнцыяю. Увесь сакрэт, здаецца, гэтага жыцьця–гэта прадбачлівасьць інтэлігэнтных людзей, у якім напрамку будзе ўкладвацца агульна людзкае жыцьцё, якія мецімуць месца ў гэтым жыцьці тэндэнцыі, якія ідэалягічныя напрамкі будуць надаваць вартасьць гэтаму жыцьцю. Інакш кажучы, павінны быць наяўнымі здольнасьці ў адхіленьні, да пэўнае ступені, заслоны выдарэньняў прышлых стагодзьдзяў; як жыцьцё народу будзе ўсуадношвацца да іншых народаў. Калі прадбачаньне сягае некалькі стагодзьдзяў наперад–тады мы можам гаварыць пра жыцьцяздольнасьць дадзенага народу і ягонае інтэлігэнцыі.

Гісторыя чалавека пастарчае безьліч пацьверджаньняў гэтага.

Сам Плятон пакідае нам выняткавы прыклад. Ён ня толькі перакананы, ён ведае, што тое, штó ён апавяшчае, будзе неабходнасьцю для прышлых пакаленьняў, калі толькі пакаленьні гэтыя захочуць астацца на ўзроўню свае індывідуальнасьці, свае годнасьці, і свайго духовага і матэрыяльнага прагрэсу, а што зьвтуль выцякае–свае свабоды. І гэта якраз і ёсьць тое, штó чыніць Плятона і вялікім, і несьмяротным, і першым з паміж вялікае пляяды думаньнікаў. Пасьля Плятона, выражаючыся агульна, прыходзіць хрысьціянства. Эвангелі закранаюць зьявішчы з жыцьця чалавека прынцыповага характару з галіны этыкі. Гэта значыць, гэтакія зьявішчы, якія трывацімуць, праўдападобна, гэтак доўга, як доўга будзе існаваць на нашай плянэце род людзкі.

У шаснаццатым стагодзьдзі на гарызонце культурнага сьвету паяўляецца манах, Марцін Лютар, які ў прадбачаньні, калі гэтак можна сказаць, спросу прадукту між народамі,імкнецца завярнуць людзей да тых жаролаў, успомнутых вышэй, зь якіх выцякае квінтэсэнцыя самогы духовага жыцьця.

Людзі, якія, сярод іншага, дарогаю адслоны спадчыны клясычнага сьвету, запачаткавалі ў пэрыядзе паміж чатырнаццатым і шаснаццатым стагодзьдзямі, былі далёказыркімі. Твор іхны, хоць і абмежаваны адрэзкам часу, фактычна трывае і жыве ў нашых днях. Бо асьвета і роўнасьць між людзьмі астануцца зь імі назаўсёды.

У гэтым пэрыядзе часу інтэлігэнцыя дадзенага народу стануло перад гістарычнаю адказнасьцю. Тыя народы, інтэлігэнцыя якіх знайшлася на ўзроўню прадбачлівасьці, занялі ўсьвеце культурным сваеасаблівую пазыцыю. Зноў–жа там, дзе гэткае прадбачлівасьці не назіраем, спасьцярожнай стаецца лінія распадзелу народў. На адной старане, ўхапіўшы мамэнт духовага прагрэсу, знайшліся гэтакія народы як: Францыя, Нямеччына, Англія, Скандынаўскія краіны, а пазьней Паўночная Амэрыка...На іншай старане іхным супроцьлежным эквівалентам знаходзяцца такія, як Гішпанія, Польшча, Вялікае Княжства Літоўскае, пазьней Лацінская Амэрыка і рад іншых краінаў.

Калі ідзе гутарка пра Вялікае Княжства Літоўскае, характэрна тут аццеміць дзейнасьць прагрэсыўнага Доктара Францішка Скарыны з Полацку, якая кіруецца ў напрамку духовага падняцьця свайго народу. Вымоўным Фактам тут зьяўляецца тое, што дзейнасьць Скарыны прыпадае на час рэнэсансу і рэфармацыі на Захадзе.

Усе існуючыя да нашых дзён выясьненьні што да самое дзейнасьці і асобы Скарыны, прадпрынятыя небеларусамі як і беларусамі, ня прывялі да аканчальнага выясьненьня характару асьветніцкае працы вучонага. Духовы Скарына ўсё яшчэ для нас астаецца неразгаданым Сфінксам. У працэсе аналізы гэтае дзейнасьці, стаецца ясным, што дзейнасьць Скарыны, якая сваім зьместам сягала будучыні /9/, не знайшла ўзнаньня са стараны свайго

народу. Сягоньня мы яшчэ ня ведаем дакладна якога роду была апазыцыя да натугаў доктара, але яна была. Скарына памер насамоце і забытым, гэтаксама як і забытай сталася ягоная спадчына. І патрэбнымі сталіся яшчэ чатыры стагодзьдзі, стагодзьдзі поўныя заняпаду агульнае ў народзе асьветы, паніжэньня і амаль—што ліквідацыі нацыі, каб нарэшце ацаніць асьветніцкую працу суродзіча з Полацку. Але гэта толькі рэторыка. Усё паказвае на тое, што ў пэўных колах беларускае інтэлігэнцыі XX стагодзьдзя гістарычная лекцыя не займела амаль ніякага практычнага значэньня.

І слушна, як нехта з разумных людзей сьцьвярджае: немагчыма для нацыі быць адначасна і беспрасьветнай, і свабоднай палітычна.—„Перадгістарычныя зьверы”, нехта іншы кажа, „затым сягоньня называюцца перадгістарычнымі, бо яны не распазналі або ня ўмелі датарнавацца да тых зьменаў, якія займелі месца ў іхным часе”.

Сягоньня, як і раней, вымагаецца ад кажнае інтэлігэнцыі здольнасьць прадбачыць. Калі мы хочам стацца тым, чым стацца мы жадаем, мы павінны прадбачыць, які ідэялягічны прадукт меціме запатрабаваньне, скажам, дзьвесьце гадоў ад сягоньне. Гэта можа для каго—небудзь гучэць як жарт, але мы далёкія ад жартаў. Бо,у залежнасьці ад нашае прагнозы і ад нашае паставы, якая будзе выплываць з гэтае прагнозы, гэтак будзе ўкладвацца нашая будучыня, і гэтак будуць ацэньваць нас тыя, ад ацэны якіх мы будзем залежнымі яшчэ доўга.

Прагноза, пра якую ідзе гутарка—гэта ня ёсьць тое, штб можна бачыць у картах варажбіткі ці выяўляць выліты ў ваду воск. Прагноза, у дадзеным выпадку—гэта веда, мудрасьць і этыка ў спосабе жыцьця і паступаваньня ўзятыя разам. Гэта яны вядуць да тае мудрае палітычнае прагнозы, якая абясьпечвае правільны пагляд на жыцьцё, радасьць і шчасьце гэтага жыцьця.

Можна, здаецца, зусім пэўна сказаць, што памыляюцца тыя адзінкі з пасярод нас, і разам зь імі гэтак званыя культурныя арганізацыі, якія сягоньня цьвердзяць, што мы павінны вярнуцца да мінулых дзён нашых бацькоў. Бязумоўна, якая—колечы мінуўшчына была нашых бацькоў, мы заўсёды будзем паважаць тое, штб вязалась з паняцьцем перакананьня нашых прашчураў, якое адлюстроўвае людзей, месца і час, настроі і культурны ўзровень.

Памятаючы пра гэта, мы ніколі не павінны забываць, што песьня пра беларускія лапці, хоць і ўложана прыгожымі словамі і з цудоўнаю мэлёдыяю, ёю беларускі народ у лапці мы не абуем. Нашыя бацькі і прабацькі любілі выгравацца на цёплай печы, але мы, сягоньняшняе пакаленьне, і, у вапрячонасьці, моладзь гэтага пакаленьня, на печ не палезем. Мы хочам правесьці наш час у канструктыўнай працы, каб адрабіць тое, штб бацькі нашыя, пад уплывам нямудрае інтэлігэнцыі, згубілі.

Гэта ёсьць выснаў з гістарычнае лекцыі, і гэтакія думкі родзіць у нас Платон.

Зьмены, якімі перанасычаны наш час—вялікія і крочаць гіганцкімі крокамі. Псыхалягічным зьявішчам ёсьць, што кажная зьмена, у розумах старшых людзей будзіць вострую рэакцыю. Мы разумеем, што зьмены падобнага роду заўсёды былі балючымі для многіх людзей. Людзі гэтыя заўсёды падтрымлівалі старое перакананьне, уцякалі ў лясы перад надыходзячым новым, тулілі да грудзей нейкія, ім толькі ведамыя, сьвятыя знакі, узіраліся з паднятымі вачыма ўверх у перакананьні, што хутка зыйдзе ангел з палаючым мячом, які паразіць усё новае. Але паражэньне ня прыйшло, і ўсё паказвае на тое, што, праўдападобна, ня прыйдзе хутка. Поступ сярод людзей—гэта арганічны поступ самога жыцьця. Яго ніхто ня зьменіць, яго ніхто не аджане.

Усё, што астаецца верным учарашняму дню—гэта падпарадкавацца жыцьцёвай няўхільнасьці і перайсьці да карыснае працы, што выплывае з пазытыўнага спосабу думаньня, а ўдзячнасьць народу будзе запоўнена.

БЕЛАРУСКАЯ ГРЭКА ПРАВАСЛАЎНАЯ ЦАРКВА І ЯПІСКАП

Студзень 1973 года быў сапраўды сьцюдзёны для Беларускіх грэка праваслаўных прыходаў і гарачы для многіх прыхажан.

Сьцюдзёным зрабілі тыя, хто замарозіў, зрабілі сакрэтам ад прыхажан гэтых прыходаў праблему высьвячэньня архім. Язэпа ў сан япіскапа. „Прыяцелі" беларусаў пастараліся і на гэты раз „дапамагчы" Беларусам. Усякія слухі пачалі хадзіць. „Ен яго не дапусьціць." „Яны гавораць адно а там робяць даносы." і г. д. Рэдактар „Веча" навязаў гутарку із некалькімі „фюрарамі" і важачкамі. На запытаньне: ці знаіце, што архім. Язэп пакідаіць Торонто і ад'ежджаіць, былі наступныя адказы: „яго ніхто не запрашаў на япіскапа,"„хочыць няхай едзіць," „ён не надаецца на япіскапа." Адзін із сьвятароў адказаў так:„мы маем аднаго Лапіцкага–пашто нам другі."

У між часе сьв. Лапіцкі меў параліч(stroke) У Саўт Рывары некалькі людзей узялі справу парахвіі вельмі сур'ёзна. А трыманьне ў сакрэце ад парахвіян ад'езд архім. Язэпа нават узбурыла некаторых. Многія задумаліся над такім пытаньнем: калі гэты раз ня будзем мець свайго япіскапа, тады хто знаіць калі гэта будзіць магчыма зрабіць? Да гэтага існуець недавер да кваліфікацыі ў сьвятары новавысьвечанага дзьякана.

Гераінямі ўсей гэнай драмы сталіся спадарыні Гайшун і Бахар. Спадарыня Гайшун із мужам рашылі паехаць у Торонто і прывезьці архім. Язэпа да Саўт Рывара. Спадарыня Бахар падняла акцыю подпісяў прыхажан у Саўт Рывары. Здаецца, што акцыя ўзяла ўсяго дзьве гадзіны, як наперагонкі акцыі сьв. Лапіцкі із жонкаю пачалі прасіць архім. Язэпа аб прыезьдзе да Саўт Рывара. Заактывізаваліся важачкі, групэнфюрэры і іх фэртрэтары, якія маюць фюрарскія амбіцыі. Ік гэтаму часу выбухнула праблема продажы старой царквы ў Саўт Рывары. Хаця „фюрары" і хавалі, аднак прыхажанам стала вядома, што прадаць старую царкву бяз подпісі грэцкага япіскапа ёсьць немагчыма. Як так, „фюрары" тлумачылі 20 год, што царква запісана на прыхажан дый ёсьць іх собскасьцю а тут збылося тое, як крывічы казалі: ваша царква ёсьць собскасьцю грэцкага япіскапа, так як іў каталікаў (хаця у іх самых украінец меў пару дзесяткаў год іхнія прыходы).

Нядзеля 4 лютага 1973 года, агульна гадавы сход царквы Сьв. Еўфр. Полацкай у Саўт Рывары. На парадку дня 10 пунктаў, 11 прапанова, як вольная. Прыхажане ставяць на парадак дня праблему япіскапа (між іншым сьв. Лапіцкі на гэты час забраў арх. Язэпа і ўцёк да Трэнтона). „Фюрары прапануюць гэтае пытаньне прадыскутаваць у вольных прапановах. Знаючы старага коніка „фюрараў", прыхажане перагаласавалі і паставілі пытаньне япіскапа на парадак дня, што ўзбурыла „фюрараў" і тых, што вельміж закаханы ў „дапамаговы" камітэт. Нязьменны сакратар Сенько адмаўляецца быць сакратаром схода; Занкавіч, Даніловіч пакідаюць сход. Старшынёй схода быў абраны інж. Бахар. Супроць кандыдатуры арх. Язэпа ў Япіскапы пратэставалі Іван Касяк,Шчорсы. Адзін із быўшых „міністраў„ Астроўскага папярэдзіў сход, што калі ня будзіць свайго япіскапа то ў міжчасе БАПЦ навяжыць кантакт із грэкамі, тады наша царкоўная справа будзіць горш. Самым назойлівым гэта быў Іван Іванавіч. Нявытрымаў і старшыня сходу, які прыпомніў зьбянтэжанаму фюрару: „мы вас слухалі дваццаць год, хопіць." Нявыцерпела і адна жанчына, якая папярэдзіла Івана Касяка, што наступны раз яна абліець яго кіпячай вадой; калі ён будзіць лазіць да Саўт Рывара далей і мешацца ў царкоўныя справы. Былі „камплименты" і для „уладыкі" із Олд Брыдж Турнпайка. Сапраўды, заслужана і „ганарова" „фюрарам" у собскім карыце да чырвона панацірали пыскі. 4 лютага 1973 года, гадавы сход Беларускай грэка праваслаўнай царквы ў Саўт Рывары пастанавіў зрабіць захады каб чатырма БЦРаўскімі прыходамі апекаваўся свой беларускі япіскап. Цікава, што на гэтым сходзе быў вялікі энтузіязм за аб'еднаньне ўсіх беларускіх партызанскіх прыходаў

На пачатку паста (перад Вялікаднём) быў сабраўся актыў праваслаўных прыходаў БЦР із Квінса (Н.Ю.) і Саўт Рывара. Невядома на якіх падставах былі дабраны асобы да камітэта, лепш яго было-б назваць неафіцыяльны БЦРаўскі „япіскапат" які звычайна выбіраецца на з'ездах БЦРаўскіх палітыканаў ад чатырох прыходаў на Паўночную Амэрыку. Тыя што пратэставалі каб мець свайго япіскапа ня прыйшлі на гэты сход, ня было галавы і большасьці сяброў гэнага неафіцыяльнага япіскапата. Бяйну якую прадбачылі на гэтай зборцы ня бы-

ло. „Фюрары" пайшлі на новую тактыку. На зборцы пастанавілі прасіць Яп. Апанаса каб ён пагадзіўся апекавацьь чатыры БЦРаўскіх прыходы грэцкай юрысдыкцыі. У міжчасе людзі гадаюць. Адны ёсьць пэўнымі, што гэты раз Яп. Апанас далучыцца да Беларусаў із БЦР. Іншыя вельмі пераканана кажуць, што так доўга, як сьв. Лапіцкі будзіць каля гэтых прыходаў, так доўга Яп. Апанас не паедзіць да Саўт Рывара. Час пакажыць, хто ўгадаў.

Саўт Рывар гадамі кіруецца прынцыпам фюрарства: г. зн. „масам ня можна давяраць, ня гледзячы на яе складовую частку"(із прамовы проф. Астроўскага на гэтак званым другім кангрэсе). Гэты раз „масы" разгадалі,што „фюрарам" каноны патрэбны для далейшага царкоўнага разладу сярод Беларусаў. „Фюрарам" так цёпла і бясьпечна пачуваіцца каля „дапамаговага" і кангрэсовага камітэтаў, што яны не жадаюць мець свайго япіскапа. „Безадказныя масы" разгадалі, што прыходы будавалі за беларускія грошы а гаспадарамі сталі чужыя япіскапы. Рэзультат прынцыпа фюрарства, які быў прагалошаны на так званым другім кангрэсе, можна падсумаваць наступна: „фюрары" завялі а „безадказныя масы" ня гледзячы на яе вартасьць і складовыя часткі мусяць выцягваць воз.

Хай вам Бог дапаможыць!!!

Рэдактар

РЭЦЭНЗЫЯ

Праўда сп. Пануцэвіч напісаў яе для украінцаў, але нібы такі рэфэрат чытаў беларусам асьцерагаючы нас перад украінскім "імпэрыялізмам„ і як аказалася, мы ўжо не маем ніякіх прыяцеляў праз тую вунію, якой усе стараюцца заасыміляваць народ хаця і мае ён сваю слаўную гістрыю з вуніямі ці без іх і жыве ён яшэ ў XXст.

Штож, пакуль існуе яшчэ ў нас вольная прэса – трэба падаць яе чытачам і гэтыя весткі бо апрача фізычных ворагаў у нас маецца шмат навокал усякіх гістарычных хвальшаў, якія ня менш абяссільваюць наш народ каб ён не быў сам сабою – вольным Перадусім, з названае кнігі, трэба запярэчыць той навуцы, што ўсе вуніі рабіліся для дабра беларускага народу каб яго абараніць „з двох бакоў„ як гэтыя „бакі" толькі і знаці тое каб большую частку Беларусі прыгарнуць да сябе, а яе дзеячы часта хілйся на бок сільнейшага як гэта было ў 1569 г. і ў 1596., ба нават 1839 і 1920.

Можна было-бы і ў гэтай справе напісаць асобную кнігу, але шкада часу і атласу як ужо Рым–Ватыкан сам у сабе перасіліўся і яго меч абасечны зусім ступіўся, а Полшча ў пух разбіта, што ўжо і езуіты не могуць даць рады, як і ў Гіспаніі дабіліся талеранцыі не толькі для хрысьціянаў. Болш пасавал-б прамаўчаць аб пісаніне Пануцэвіч але, што нашых вуняты сварацца з украінскімі за неякую спадчыну 1596 г. і стараюцца некага пацешыць з нашых дзеячоў, бяспрэчна вунятаў, дык трэба сказаць і нам, што ў нас праваслаўных не зьвяліся яшчэ ані Налівайкі, ані братчыкі Сьв. Духа, і як патрэба будзе, паўторым тое самае змаганьне за сваю першабытнасьць, вечавой пары.

І другі хвальшя заўважыў у кнізе Пануцэвіч дзе ён падкрэсьліў, што дзякуючы рэлігійнаму ўплыву вуняцтва нават межы БССР устанавіліся для беларусаў, што вуняты так былі беларусамі. Што былі дык былі і без вуняцтва яны ёсьць, а чаму Беласточчыну недалучылі да БССР дзе яшчэ больш было вунятаў і іх польскія дзеячы неяк у канцы 18 стг. загналі ў рым-польскі касьцёл, а падчас перасяленьня ў 1945 г. і з БССР пераехалі ў Польшчу, што яшчэ ў 1839 г. перашлі ў каталіцтва, дык ці не былі яны беларусамі? А каб так усе зрабілі дык Беларусь была-б без беларусаў. –Вось вам і стойкасьць вунятаў у беларускасьці. Каб

яны былі так моцнымі беларусамі ці літоўцамі дык можа і цар Мікалай не адважыўся-б ліквідаваць тую вунію, а як яна была не рыба не мяса, што мусяў мітрапаліт Булгак асобны выдаць загад 1824 г. каб вуняцкія сьвятары гаварылі казаньня сваім вуняцкім вернікам зразумелай ім мовай і, мне думаецца, што простыя вуняты былі беларусамі, а іх духавенства так ужо было апалячаным, што яны не маглі адны другіх зразумець, як быў патрэбны такі загад. Вось вам і доказ як баранілася вуняцтва „з двох бакоў" каб быць беларускім.

Аб тым, што вунію 1596 г. зрабілі беларусы—літвіны як і 1569 г. даказваць трэба украінцам. Мы беларусы дакладна ведаем, што яе беларусы і 1839 г. зліквідавалі такім спосабам як яе зрабілі ў 1596 г. пры ўдзеле дзяржаўнае ўлады і няма тут лепшых ці горшых дзеячоў „сьвятых Кунцэвіча" ці здраднікаў "Семашкаў". Уся справа ў тым, што сучаснаму Пануцэвічу хочацца таго чаго ўжо быць не можа і тое робіцца нашто мы не маем ніякае сілы адменіць як падзеі ідуць так, а не іначай.

І навошта сп. Пануцэвіч здалося тое вуняцтва як мы ў недаўным столькі страцілі рымакатолікаў не толькі з Беларусі але і беларусаў, і яшчэ маем Беласточчыну дзе іх сяк-так можна ўтрымаць пры беларускасьці — і нічога там не робіцца ў гэтым напрамку, ба нават такія мудрацы не маюць сувязі із старымі эмігрантамі р—каталікамі па нацыяналынай лініі з так беларускае Віленшчыны, якія нават прыгожа гавораць па—беларуску, а толькі „польскае веры". Не так маюць украінцыдык спары ім Божа!

Кніжка сп. Пануцэвіч напісана паводле яго характару, а такіх у нас вельмі мала беларусаў. Ен кіруецца „блыскоткамі" а не Праўдай, ці дэмакрацыяй. Хоча пераканаць у тым, што як неякую справу робяць знатныя дык трэба прыймаць яе без засьцярогаў. Напрыклад, Берасьцейскую вунію праводзіў кн. Сапега і кароль Ваза, Рым ды іншыя сьвяціла, дык як з ёю не згадзіцца, янаж Беларусь уключае да „ заходняе культуры" не гледзячы што яна выдумала інквізыцыю, камунізм, крэматорыі, усякія атамовыя бомбы, нават сэкту сатаністаў не толькі так модных у сучаснасьці гіппі больш хітрэйшых ад савецкага пралетарыяту. Культура цяпер менш агранічана дык і Беларусь можа яе здабыць без так трагічных вуняцкіх пераменаў. І я дзіўлюся, што сп. Пануцэвіч з неякой пахвалой і заслугай, мучэньне нашага народу вуніямі, прыпісвае дзеячам 1596 г. пасьля якога прышоў і 1697г. у якім, такія дзеячы, беларусам адабралі ім і родную мову і праз вуніі паднясьлі чужацкую. Праўда, і з расейцамі ў „саюзе" не было ды ні ёсьць іначай. Але і папа рымскі не ўратуе наш народ ад бяды як падобнае дзеіцца з украінцамі. Дык маім поглядам ня трэба нам тварыць і непатрэбных „Заользяў".

А. Асіповіч

„МАРКОЎНЫ САЦЫЯЛІЗМ", ПА ЗАКАЗУ КРАМЛЁЎСКАЙ РАЗЬВЕДКІ, АПРАЦАВАНЫ ГАЎГАЎ ЦЮЦЬКЕВІЧАМ

Прозьвішча чалавека найбольш паходзіць ад занятку, паводзін і г. д. у прошлым. Прозьвішча рэдактара „Голпс Радзімы" ёсьць Вацлаў Мацкевіч. Можна дагадвацца, што ў прошлым гэта быў род сьляпых пагэтаму вобмацкам хадзілі, альбо род які праславіў сябе мацюкамі. Як сабе там ня было прозьвішча маіць паталягічнае паходжаньне. Дый працу якую выконваіць Вацлаў Мацкевіч падцьверджаіць, што гэта ёсьць так. Псыхалягічная навука таксама пераконваіцца, што склон да пэўнага ненармальнага акту ёсьць унасьледаваны праз гены. Вось такі элемэнт акупанты і падшукваюць сярод Беларусаў, падвучваюць іх на памфлетчыкаў дый натраўляюць іх супроць патрыятычна думаючых Беларусаў.

„Голас Радзімы" №4, студзень 1973., выдрукаваў памфлет Вацлава Мацкевіча на цэлую бачыну; які спрабуіць зьдзеквацца над зьместам „Веча" і прозьвішчам рэдактара. Загаловак артыкула „Маркоўны сацыялізм" зьвязаны із прозьвішчам рэдактара „Веча" Маркоўскі. Із так вялікага артыкула немагчыма вычытаць дзе-б рэдактар „Веча" мадэляваў, як гэта называіць Мацкевіч. А вымадаляваў яго сам Мацкевіч у байцы пра Канюкову дачу.

У №7 „Веча" за 1970 год, на пятай бачыне, пад аглядамі прэсы–камэнтары была выдрукавана „мудрасьць" із газэты „Беларус", із артыкула „Дэхвальсыфікаваная гісторыя БНР–крыніца маральнае сілы", із сэрыі артыкалаў „БНР паміж варожымі Расеяй і Нямеччынай" Я. Запрудніка. Вось гэты выдрук.

„Творцы БНР–не апартуністыя, падстаўленыя акупантамі, а тыя, каго разагналі сілаю зброі бальшавіцкія й нямецкія захопнікі–паўстаюць перад намі, як нацыянальныя рэвалюцыянэры, адданыя справе ўжыцёўленьня купалаўскага дэвізу „людзьмі звацца" і БНР-аўскага ідэялу „нацыяй стацца."

Камэнтар „Веча".

„БНР-аўскі ідэял быў Незалежнай Нацыяй стацца, а не „нацыяй стацца", як вы пішыце. Нацыяй мы сталіся па волі Бога, ад Пскова да Чарнігава ды ад Дона да Нарвы. Мы маем гісторыю, але ўся бяда ў тым, што сёньня ня маем веры. БНР-аўцы 1918 г. былі не нацыянальныя рэвалюцыян., а яны былі нацыянальныя рэвалюцыянэры сацыялісты. На нашу думку такім выразам вы наўмысьля падганяіце на капыл эмігранцкай БНР–незалежнасьць, а потым будзем бачыць. Дэвіз БНРаўцаў 1918 г. „людзьмі звацца" г. зн. жыць ня горш пана, памешчыка; г. зн. яны былі на баку Беларускага Народа. Эміграцкая Рада БНР і БЦР выбралі непредрешенство ў галіне эканомікі, права, пагэтаму ваш дэвіз ня ёсьць „пунктам апоры", які дае магчымасьць зрушваць сьвет, ды ня ёсьць крыніцай „маральнай сілы".

Хачу далей дабавіць.

Янка Запруднік ня быў больш у лягернай гімназіі каб імітаваць Стася Станкевіча. Як гісторык із (Ph.degree) ён павінен быў знаць, што унікальнасьць для БНР гэта ідэя незалежнасьці для Беларусі і яе Народа. Нацыяй мы сталіся, як рэзультат гістарычных, біялягічных працэсаў а ня нейкай задуманай нацыі ў БНР і вырасшай напалёх Балтаславян. Янка Запруднік напэўна знаў, што ў БНР асноўную ролю адыйгралі Беларускія Сацыялісты, найлепш гэтаму сьведчаць граматы БНР. Чаму яму хацелася напісаць проста нацыянальныя рэвалюцыянэры, хіба толькі яму аднаму ведама.

Камэнтар у №7 „Веча" і зацікавіў крамлёўскаю разьведку каля „Голасу Радзімы". Рэдактар „Веча" нічога новага ў камэнтарах не напісаў, а толькі зьвярнуў увагу, як яно было. Напэўна, толькі праўда і ўкалола ў вочы тым, хто паўстагодзьдзя „мадэліруя", як і Я. Запруднік. Мацкевічавы гаспадары „мадэліруюць", што Беларусы нацыяй сталіся па волі Леніна, Сталіна і Расейскага народа; паза БССРаўскімі межамі няма аніякіх Беларусаў; што на сьвеце нічога горшага няма, як Беларускі Патрыятызм. БССРаўскі квісьлінг на службе крамлёўскай разьведкі памфлетчык Мацкевіч, закаханы ў сталінскую „мараль", падпусьціў атруту ў наступны спосаб: **„па мадэлі, выстругана́й Маркоўскім, нацыяй мы сталіся па волі бога" і БНР нічога не хацела, акрамя сацыялізму (хоць бы і на кайзераўскіх штыках!) і маленькага антыімперыялістычнага княства,–усяго „ад Пскова да Чарнігава ды ад Дона да Нарвы."** Простае сьцьверджаньне фактаў у „Веча", Вацлаў Мацкевіч называіць: „мадэлеваньнем", „выстругваньнем", „мадэлеваньнем самых неабчэсаных шыбеніц." Хачу прыпомніць панку Мацкевічу, што гэтыя словы найлепш адпавядаюць крамлёўскім мадэліроўшчыкам Суслову і Леніну, які із ССРБ вымадэліраваў БССР у форме кукіша. Вымадалеваць дзяржаўны капіталізм із манапалізмам у крамлі на сацыялістычна марксысцкіх ідэях маглі толькі расейскія бальшавікі. Нават Маркс папярэджваў, што калі яго ідэі пачнуць мадэляваць расейцы то выйдзіць пшык. Югаслаўскі, Пекінскі і іншыя камунізмы паказваюць, што Мацкевічавы гаспадары „намадэліровалі" аж замнога. Марксава прадбачлівасьць збылася.

Вацлаў ёсьць БССРаўскі інтэлігент із абмяжованай інтэлігентнасьцю–інтэлігент апартуніст. За сваю сабаччую службу, ён сумеў сабе асабіста збудаваць сацыялізм. За такую службу ў Савецкай расеі МВД плаціць вельмі добра. То што Вацлаву ёсьць сацыялізм у БССР нават бачна пры яго спробе зьневажыць расьліну моркву. Такое паняцьце аб моркве мог мецьць чалавек які бачыў толькі калгасную моркву, альбо чалавек які жывець із закрытых ларкоў МВД, дзе ёсьць усякія паласункі.

Гадамі Мацкевічу і „Голасу Радзімы" было лёгка весьці паленіку із сваімі братамі ў "патрыятызме"–паліцаямі і бургамістрамі. Вацлаў зразумеў, а найбольш праўдападобна Петров вызваў яго да сябе ў габінет дый вытлумачыў яму новую небясьпеку. Вунь бачыш, "нейкае„ Веча вучыць Беларусаў не пакладаць больш надзеі на „освободителей" а дзеіць самастойна перагледзіць сваё прошлае каб збудаваць прыгожае будучае. Цюцькевіч не губляючы часу садзіцца на прапагандната паліцэйска–савецкага коніка, гэта значыць калі ня хочыш быць шакалам то я цябе зраблю тыграй але толькі не патрыётам. Ужо напачатку артыкула, Мацкевіч прыводзіць назвы папулярных кніжак на захадзе, дзе вучаць, як абрабаваць банк не разламаўшы замка альбо, як сплавіць бязшумна на той сьвет цешчу і г. д. Набузіўшы ўдоваль, чырвоны памфлетчык Вацлаў паціхоньку паўзець да тэарэтыка–аматара Маркоўскага і яго „худасочнае Веча" дый, як той хуліган–хлапчук пачынаіць квэпаць заказы па сьценках вось так: „З прэтэнзіямі на „бестсэлер веку" выступіў „ маркоўны сацыялізм", выгадаваны беларускімі „нацыянальна–вызвольнымі" эксперыментатарамі і запатэнтаваны ў Цэнтральным разьведвальным упраўленьні Злучаных Штатаў Амэрыкі. Так што мадэль з гарантыяй, хаця яе канструктары пакуль што і не маюць такой славы і папулярнасьці, як сучасныя „літаратары" Роберт Барнес і Родрык Наўліс ці сучасны філосафы" Ражэ Гарадзі і Эрнст Фішар".

То што ў БССР ня толькі „Веча" але ўсякая замежная прэса можыць быць „бестсэлер" мы аб гэтым добра знаем. На захадзе ёсьць усякай прэсы , нават савецкая. Тут людзі чытаюць тое, што ім падабаецца. „Веча" не плянавалася выдаваць, як „бестсэлер" а для таго, каб выказаць тое што не дазваляюць у БССР; тое што не дазвалялі ў Вайсрутэнішэ Гэбітс Камісарыяце; выставіць на сьвятло тое, што хаваюць „Беларус" і „Беларуская Думка". Шчыры і патрыятычны зьмест у „Веча" зрабіў часапіс папулярным.

Зусім магчыма, што часапіс „Веча" зарэгістраваны ў ЦРУ ці ФБІ, толькі не запатэнтаваны і не фінансаваны імі, аб гэтым сьведчыць худы вонкавы выгляд часапіса. Гэта іх абавязак сачыць, што робіцца ў іхняй дзяржаве. Йшчэ перад прыездам Брэжнёва да Амэрыкі мой тэлефон хтосьці так кантраляваў, што былі мейсцы дзе я ня мог датэлефанавацца. Падчас гутаркі па тэлефону, рэкордныя апараты так перашкадаліж гутарыць, што некалькі раз я быў змушан спыніць гутарку. Выглядаіць, што крамлёўскія агенты а магчыма і паліцаі-літаратары(увесь час зьвякаюць, што „Веча" ёсьць на службе савецкай амбасады і ёсьць аддзел „Голаса Радзімы"), незалежна адзін ад другога і зарэгістравалі „Веча" там дзе рэдактар часапіса ня лічыў сваім абавязкам рэгістраваць а тым больш патэнтаваць.

За чатыры гады №7 „Веча" было найменьшае, самае худое вонкава, усяго восем бачын а не худасочнае, як гэта пішыць Вацлаў Цюцькевіч. На адной палавіне бачыны было дастаткова соку каб растварыць атруту некалькіх колераў; і ўзьбясіць зусім супроцьлеглых палітычных „мадэліроўшчыкаў" на службе чужых ідэй!

Др. П. Маркоўскі

Адрыс: VIECA Address

204 State Highway 18
East Brunswick, N. J. 08816
USA

Цана 50¢ Price - 50¢

Telephone: (201) 249–2255